

Crna Gora

Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija

U skladu sa zaključkom Vlade Crne Gore, sa sjednice od 4. novembra 2010. godine, Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija daje na javnu raspravu Nacrt zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata i upućuje

JAVNI POZIV

građanima, državnim organima, nevladinim organizacijama, pravnim licima i preduzetnicima i drugim zainteresovanim subjektima, da se uključe u javnu raspravu o Nacrtu zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata.

Nacrt zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata, će biti objavljen na internet stranici Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija <http://www.minsaob.gov.me>. Komentari, primjedbe, prijedlozi i sugestije mogu se dostaviti Ministarstvu saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija, Rimski trg 46, 81000 Podgorica, na e-mail: snezana.djurkovic@gov.me ili faksom na broj 020 234 342.

Javna rasprava o Nacrtu zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata trajaće od 4. do 19. novembra 2010. godine, a centralna rasprava održaće se, 17. novembra 2010. godine, sa početkom u 10,30 časova u Upravi pomorske sigurnosti u Baru.

NACRT

**ZAKON O ZAŠTITI MORA
OD ZAGAĐIVANJA SA PLOVNIH OBJEKATA**

Podgorica, novembar 2010 godine

ZAKON O ZAŠTITI MORA OD ZAGAĐIVANJA SA PLOVNIH OBJEKATA

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se zaštita mora od zagađivanja sa plovni objekata koji plove ili se nalaze u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore (u daljem tekstu: vode Crne Gore), prihvat i rukovanje otpadom u lukama kao i odgovornost i naknada štete u slučaju zagađivanja.

Član 2

Brodu koji vije zastavu Crne Gore i brodu koji vije stranu zastavu dozvoljena je plovdba u vodama Crne Gore u skladu sa odredbama ovog zakona i zakona kojim se uređuje bezbjednost plovdbе, ako njegova konstrukciona i plovna svojstva, mašine, uređaji i oprema koji služe održavanju sigurnosti plovdbе broda, po tehničkim svojstvima, količini, vrsti i rasporedu na brodu, odgovaraju tehničkim zahtjevima Međunarodne pomorske organizacije (IMO).

Provjeru ispunjenosti zahtjeva iz stava 1 ovog člana, za domaće brodove vrše organ uprave nadležan za poslove sigurnosti plovdbе (u daljem tekstu: organ uprave), odnosno organizacija priznata od Međunarodne pomorske organizacije (IMO) (u daljem tekstu: priznata organizacija), sa kojom Crna Gora zaključi ugovor.

Na osnovu izvršene provjere, odnosno ispunjenosti zahtjeva iz stava 1 ovog člana, organ uprave, odnosno priznata organizacija izdaje odgovarajuće sertifikate (brodske isprave, svjedočanstva, knjige, zapisi,sl).

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **adresa** je naziv, odnosno ime i komunikaciona veza preko koje se može ostvariti kontakt sa vlasnikom plovnog objekta, agentom, ovlašćenim organom koji posjeduje podatke u vezi sa plovnim objektom;
- 2) **balastna voda** je voda uzeta iz mora, rijeke ili jezera u cilju ispravljanja uzdužnog i poprečnog nagiba, gaza, stabiliteta i pritiska plovnog objekta, a koja se ne prevozi kao teret;
- 3) **brod** je putnički, teretni, ribarski, javni ili naučno istraživački brod namijenjen za plovdbu morem čija je dužina veća od 12 metara, a bruto tonaža najmanje 15 BT, ili je namijenjen da prevozi više od 12 putnika;
- 4) **čisti balast** je balastna voda u tanku koja je, nakon poslednjeg prevoza ulja očišćena i koja prilikom ispuštanja u čistu i mirnu morsku vodu po lijepom danu, ne stvara vidljive tragove ulja na površini vode ili na obližnjem kopnu niti izaziva

taloženje teškog ostatka ulja ili emulzije ispod površine vode ili na obližnjem kopnu, a ne prelazi 15 ppm;

- 5) **emisija** je ispuštanje štetnih gasova u atmosferu ili more, nastalih sagorijevanjem otpada u brodskim spaljivačima, sagorijevanjem pogonskog goriva kao i gasova iz brodskih sistema i opreme;
- 6) **fekalni otpad** je otpad koji se ispušta iz brodskih toaleta, medicinskih prostorija (apoteke, brodske bolnice itd.), preko umivaonika, kada, otvora za odvod smještenih u tim prostorijama, ispuštanje iz prostora sa živim životinjama kao i druge otpadne vode izmiješane sa emisijama;
- 7) **Floating Production Storage Object (FPSO)** je plutajući objekat sa sistemom tankova koji služi za proizvodnju, preradu, skladištenje i pretovar ulja;
- 8) **Floating Storage Object (FSO)** je plutajući objekat namijenjen isključivo za skladištenje ulja;
- 9) **ispuštanje** je svako ispuštanje iz plovnog objekta, i to: isticanje, odstranjivanje, prosipanje, curenje, pumpanje, izbacivanje ili pražnjenje;
- 10) **IMO broj** je međunarodni identifikacioni broj koji mora imati svaki plovni objekat koji prevozi više od 12 putnika i čija je bruto tonaža najmanje 100 BT.
- 11) **kaljužne vode** su zauljane vode koje se sakupljaju u mašinskim prostorima kao i vode iz kaljužnih prostora brodskih skladišta, nastale od ostataka tereta i atmosferskih padavina;
- 12) **komunalni otpad** su sve vrste životinjskog otpada, otpada iz brodske kuhinje i otpada od radova na brodu, isključujući svježu ribu i njene djelove, koji su nastali redovnim radom, a mogu se odstranjivati;
- 13) **korisnik luke** je organ uprave, odnosno pravno lice koje upravlja lukom ili dijelom luke ili pravno ili fizičko lice kome je dodjeljeno pravo korišćenja luke ili dijela luke (koncesija);
- 14) **krcatelj** je lice koje na osnovu ugovora predaje operatoru teret radi prevoza;
- 15) **lista ili manifest** je brodski dokument koji sadrži popis tereta i podatke o teretu i to: oznake i brojeve, način pakovanja i vrstu ambalaže, luku ukrcaja i iskrcaja, naziv i IMO broj, ime zapovjednika broda, kao i podatke o krcatelju;
- 16) **luka** je morski i sa morem neposredno povezani kopneni prostor s izgrađenim i neizgrađenim obalama, gatovima, lukobranima, objektima, uređajima i postrojenjima namjenjenim za pružanje lučkih usluga i obavljanje drugih djelatnosti koje su sa njima u privrednoj, saobraćajnoj i tehnološkoj vezi;
- 17) **Maritime Mobile Service Identity (MMSI broj)** je Međunarodni pomorski radio-komunikacioni identifikacioni broj;
- 18) **obračunska jedinica** je posebno pravo vučenja prema definiciji Međunarodnog monetarnog fonda;

- 19) odvojeni balast** je balastna voda koja se unosi u tank isključivo namijenjen za prevoz balasta, a koji je odvojen od tečnog tereta i sistema goriva;
- 20) operator** je lice koje je zaključilo ugovor sa krcateljem, a to može biti vlasnik broda, unajmilac, menadžer ili agent broda;
- 21) otpad** je nepotreban, nepoželjan ili suvišan materijal preostao nakon završetka nekog procesa na plovnom objektu;
- 22) otpadno ulje** je ulje, neupotrebljivo za korišćenje, proizvedeno ili nastalo na plovnom objektu;
- 23) P&A Priručnik** je priručnik o postupcima i mjerama u vezi sa teretom, ostacima tereta i balastnim vodama kod plovnih objekata koji prevoze štetne tečne materije u rasutom stanju;
- 24) plan krcanja tereta** je plan slaganja ukrcanog tereta u brodskim skladištima ili tankovima tereta, odnosno prikazuje brodska skladišta ili tankove tereta u horizontalnom verikalnom ili nekom drugom prikladnom presjeku sa ucrtanim položajem pojedinih partija tereta;
- 25) plovni objekat** je brod, tehnički plovni objekat, ploveće postrojenje, čamac i drugi objekat koji se nalazi u morskoj sredini i obuhvata hidrokrična plovila, lebdilice, podmornice, plutajuće objekte i fiksne ili plutajuće platforme;
- 26) posebno područje** je morsko područje koje zbog opravdanih prirodnih razloga s obzirom na njegovo okeanografsko i ekološko stanje kao i zbog posebnog karaktera pomorskog saobraćaja koji se obavlja u njemu, zahtijeva primjenu posebnih obaveznih metoda za sprečavanje zagađivanja mora;
- 27) prošireni postupak procjene stanja trupa broda** je postupak pregleda radi utvrđivanja strukturnih slabosti trupa na tankerima za ulje sa jednostrukom oplatom, a koji su stariji od 15 godina;
- 28) potapanje** je svako namjerno odlaganje otpada ili drugih materija s broda u more;
- 29) ppm (ml/m³)** je milioniti dio ulja u milion djelova tečnosti;
- 30) slučaj zagađivanja** je događaj ili niz događaja istog uzroka koji je doveo ili može dovesti do zagađivanja;
- 31) spaljivanje na moru** je svako namjerno spaljivanje otpada radi njegovog termičkog uništenja;
- 32) sirova nafta** je svaka tečna mješavina ugljovodonika koja je nastala prirodnim putem, bez obzira da li je obrađena za transport i obuhvata sirovu naftu iz koje su izdvojene određene frakcije destilata i sirovu naftu u kojoj su dodate određene frakcije destilata;
- 33) šteta koja je nanijeta morskoj sredini** je posledica događaja koji prouzrokuje štetu zagađivanjem ili predstavlja neposrednu prijetnju za nastanak takve štete;

34) štetne materije su sve opasne i škodljive materije, osim ulja, ispuštene u morsku sredinu, koje mogu prouzrokovati zagađivanje morske sredine i opasnost po ljudsko zdravlje;

35) taložni tank je tank kod tankera za ulje koji se koristi za sakupljanje ulja i zauljanih mješavina iz tankova za teret poslije pranja i čišćenja tih tankova;

36) tank je zatvoreni prostor namijenjen za prevoz tečnosti u brodskom trupu;

37) tanker kategorije 1 je tanker za ulje bruto tonaže najmanje 20.000 BT, bez zaštićeno postavljenih tankova za odvojeni balast, koji prevozi kao teret sirovo ulje, teško gorivo, teško dizelsko gorivo ili ulje za podmazivanje, kao i tanker za ulje bruto tonaže najmanje 30.000 BT, koji prevozi druge vrste ulja;

38) tanker kategorije 2 je tanker za ulje bruto tonaže najmanje 20.000 BT, sa zaštićeno postavljenim tankovima za odvojeni balast, koji prevozi kao teret sirovo ulje, teško gorivo, teško dizelsko gorivo ili ulje za podmazivanje, kao i tanker za ulje bruto tonaže najmanje 30.000 BT, koji prevozi druge vrste ulja;

39) tanker kategorije 3 je tanker za ulje bruto tonaže najmanje 5.000 BT, a manje nosivosti od tankera kategorije 1 i tankera kategorije 2;

40) tanker za ulje je brod na sopstveni pogon, konstruisan ili prilagođen za prevoz ulja u rasutom stanju u za to predviđenim tankovima;

41) teške frakcije ulja su:

- sirovo ulje/nafta koja ima gustinu veću od 900 kg/m³, pri temperaturi od 15° C,
- gorivo ulje/nafta koja ima gustinu veću od 900 kg/m³, pri temperaturi od 15° C ili kinematski viskozitet veći od 180 mm²/s, pri temperaturi od 50° C,
- bitumen, katran ili njihove emulzije;

42) teško gorivo je gorivo koje se sastoji od teških destilata, ostataka sirove nafte ili njihove mješavine;

43) teški ostaci ulja su ostaci ulja nastali separacijom teškog goriva i ulja za podmazivanje, kao i ulje koje je izdvojeno kaljužnim separatorom iz kaljužne vode;

44) ulje je nafta u svim oblicima, uključujući sirovu naftu, tečno gorivo, talog, otpadno ulje i rafinisane proizvode bez obzira da li se prevoze brodom kao teret ili koriste kao pogonsko gorivo;

45) UN broj je četvorocifreni broj (od 0001 do 3500), koji se koristi u međunarodnoj trgovini i prevozu radi identifikacije štetnih materija ili klasa štetnih materija, kojem prethodi oznaka UN u skladu sa Međunarodnim kodeksom opasnih materija (IMDG Code), koje je Međunarodna pomorska organizacija (IMO) odredila shodno karakteristikama te robe;

46) upakovana forma je oblik pakovanja koji je posebno određen za štetne materije;

47) zagađivanje je neposredno ili posredno ispuštanje, potapanje ili emitovanje materija u more i vazduh, kao i pomorske nezgode, koje štetno utiču ili mogu štetno da utiču na živa bića i morske organizme, predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi, ometaju pomorske aktivnosti uključujući ribarstvo i druge vidove zakonitog korišćenja mora, pogoršavaju kvalitet morske vode i smanjuju mogućnost korišćenja mora za rekreaciju;

48) zauljana mješavina je mješavina vode i ulja sa više od 15 ppm (ml/m³) ulja u svom sastavu;

49) zauljani otpad je otpad koji sadrži ulje ili zauljanu mješavinu;

50) % m/m je procenat masenog učešća neke materije u ukupnoj masi rastvora ili mješavine.

II. ZAGAĐIVANJE SA PLOVNIH OBJEKATA

Član 4

Zabranjeno je sa plovnog objekta u vode Crne Gore:

- ispuštanje ulja, zauljanih mješavina, kaljužnih voda i zauljanog otpada;
- ispuštanje štetnih materija koje su privremeno utvrđene kao takve, voda od pranja tanka ili drugih mješavina koje sadrže takve materije;
- ispuštanje i odlaganje na morsko dno štetnih materija u upakovanoj formi;
- ispuštanje komunalnog otpada;
- ispuštanje štetnih materija u vazduh;
- ispuštanje balastnih voda i taloga iz balastnih tankova ako sadrže štetne materije, patogene mikroorganizme i invazivne vrste;
- primjena antivegetativnih sistema protiv obrastanja broda ako sadrže biocidna organska jedinjenja kalaja;
- namjerno potapanje, spaljivanje i zakopavanje na morskom dnu otpada ili drugih materija.

Ispuštanje materija iz stava 1 al. 1 do 6 ovog člana, primjena antivegetativnih sistema protiv obrastanja broda ili namjerno potapanje, spaljivanje i zakopavanje otpada i drugih materija, može se vršiti na osnovu odobrenja, koje na zahtjev zapovjednika, odnosno vlasnika plovnog objekta, izdaje organ državne uprave nadležan za poslove pomorstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Zabrana iz stava 1 ovog člana, ne odnosi se na radnje i aktivnosti koje su:

- učinjene radi sigurnosti broda ili spašavanja ljudskih života na moru ili
- nastale kao posljedica oštećenja plovnog objekta ili njegove opreme ili
- nastale iz razloga sprječavanja zagađivanja i otklanjanja posljedica od zagađivanja.

Član 5

Krcatelj je dužan da, prije ukrcaja štetnih materija na plovni objekat, preda zapovjedniku ili vlasniku plovnog objekta izjavu sa podacima o tehničkim imenima, UN brojevima, klasama opasnosti, količinama tih materija i adresi.

Klasa opasnosti iz stava 1 ovog člana je klasa opasnih materija u skladu sa Međunarodnim kodeksom opasnih materija (IMDG Code), koje je Međunarodna pomorska organizacija (IMO) odredila shodno karakteristikama te robe.

Pored podataka iz stava 1 ovog člana u izjavi se navode i identifikacione oznake prenosnih tankova ili teretnih kontejnera.

Krcatelj je dužan da, prije ukrcaja radioaktivnog tereta, zapovjedniku ili vlasniku plovnog objekta, dostavi pored podataka iz stava 1 ovog člana i podatke o vrsti broda i količini radioaktivnog tereta.

Član 6

Prije isplovljenja iz luke, operator broda koji prevozi štetne materije dužan je da najbližoj ili dostupnoj lučkoj kapetaniji (u daljem tekstu: Kapetanija), dostavi:

- ime, pozivni znak, IMO broj ili MMSI broj;
- podatke o lukci odredišta, procijenjenom vremenu odlaska iz luke i dolaska u luku odredišta;
- podatke iz člana 5 ovog zakona i
- izjavu da se na brodu nalazi lista ili manifest, plan ukrcaja, kao i mjesto skladištenja štetnih materija na brodu.

Kapetanija je dužna da organu uprave nadležnom za luke (u daljem tekstu: Lučka uprava), bez odlaganja dostavi podatke iz stava 1 ovog člana.

Izuzetno od stava 1 ovog člana operator broda koji prevozi štetne materije može se osloboditi obaveze dostavljanja podataka pod uslovima koje propisuje Ministarstvo.

Član 7

Operator broda koji prevozi štetne materije, a dolazi iz luke države koja nije članica Evropske unije (u daljem tekstu: EU) i uplovljava u luku ili na sidrište Crne Gore, dužan je da podatke iz čl. 5 i 6 ovog zakona dostavi Kapetaniji odmah nakon isplovljenja iz prethodne ukrcajne luke.

Operator broda koji prevozi štetne materije, a dolazi iz luke države članice EU i uplovljava u luku ili na sidrište Crne Gore, dužan je da Kapetaniji dostavi:

- ime, pozivni znak, IMO broj ili MMSI broj;
- podatke o luci odredišta, procijenjenom vremenu odlaska iz luke i dolaska u luku odredišta i
- podatke o ukupnom broju lica na brodu.

Podaci iz stava 2 ovog člana, moraju se dostaviti u roku od 24 sata prije odlaska broda, odnosno najkasnije u trenutku odlaska broda iz prethodne ukrcajne luke, ako plovidba broda traje kraće od 24 sata.

Član 8

Brod koji prevozi štetne materije, prilikom uplovljavanja i isplovljavanja iz luke Crne Gore, dužan je da koristi usluge pilota.

Član 9

Zapovjednik broda koji uoči zagađivanje uljem ili štetnim materijama na plovnom putu, dužan je da komunikacionim vezama bez odlaganja o uočenom zagađivanju obavijesti Kapetaniju.

O zagađivanju iz stava 1 ovog člana, zapovjednik broda dužan je da sačini bilješku, koju mora da unese u brodski dnevnik bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od uočenog zagađivanja.

Zapovjednik broda dužan je da o zagađivanju iz stava 1 ovog člana, Kapetaniji podnese izvještaj sa izvodom iz broskog dnevnika odmah nakon dolaska u luku, a najkasnije u roku od 24 sata od dolaska u luku.

Ako je zagađivanje iz stava 1 ovog člana nastupilo za vrijeme plovidbe u međunarodnim vodama, zapovjednik broda koji vije zastavu Crne Gore, dužan je da izvještaj o zagađivanju sa izvodom iz broskog dnevnika, podnese diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore u državi u čiju prvu luku uplovljava, u roku od 24 sata od uplovljenja.

Član 10

Ako se brodu dogodi nezgoda ili se otkrije nedostatak koji utiče na integritet i plovnost broda ili opreme potrebne za zaštitu životne sredine od zagađivanja uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama, zapovjednik broda ili operator, dužan je da u najkraćem mogućem roku obavijesti organ uprave i priznatu organizaciju radi pregleda broda.

Ako se brod iz stava 1 ovog člana nalazi u luci druge države potpisnice međunarodne konvencije, u skladu sa kojom se izdaju statutarna dokumenta broda, zapovjednik broda ili operator, dužan je da bez odlaganja obavijesti nadležni organ države u čijoj luci se brod nalazi.

Zapovjednik broda ili operator dužan je da bez odlaganja komunikacionim vezama, obavijesti pomorsku upravu najbliže obalne države o događajima u vezi sa ispuštanjem ili mogućim ispuštanjem ulja, ili štetnih materija.

Član 11

Zapovjednik broda može da za vrijeme plovidbe preduzme mjere ograničenja slobode kretanja na brodu svakom licu koje ugrožava sigurnost broda, članove posade i putnike i druga lica i stvari na brodu ili životnu sredinu, zagađivanjem uljem, ili štetnim materijama.

Sloboda kretanja iz stava 1 ovog člana može se ograničiti stranom državljaninu najduže do uplovljenja broda u prvu luku, a državljaninu Crne Gore, najduže do uplovljenja broda u prvu crnogorsku luku.

O preduzetim mjerama iz st. 1 i 2 ovog člana, zapovjednik broda dužan je da sačini izvještaj, s obrazloženjem, koji unosi u broski dnevnik.

Član 12

U slučaju zagađivanja mora sa plovnog objekta izvršiće se uzimanje i analiza uzoraka, radi utvrđivanja vrste zagađivanja i preduzimanja mjera za otklanjanje zagađivanja i otkrivanje počinioca.

Poslove iz stava 1 ovog člana može da obavlja ovlašćeno pravno lice.

Za vršenje poslova uzimanja i analize uzoraka iz stava 1 ovog člana, može se ovlastiti pravno lice koje ispunjava naročito sljedeće uslove:

- da je registovano za obavljanje djelatnosti iz oblasti zaštite životne sredine (uzimanje i analiza uzoraka);
- da ima stručni kadar;
- da raspolaže opremom i uređajima.

Ovlašćivanje pravnog lica iz stava 2 ovog člana, vrši organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine rješenjem.

Listu ovlašćenih pravnih lica iz stava 2 ovog člana, objavljuje na internet stranici organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine.

Bliže uslove koje mora da ispunjava ovlašćeno pravno lice iz stava 2 ovog člana i postupak ovlašćivanja, propisuje organ državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine, uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Član 13

Ovlašćeno pravno lice iz člana 12 ovog zakona, uzimanje i analizu uzoraka vrši po nalogu inspektora sigurnosti plovidbe (u daljem tekstu: inspektor).

Uzimanje uzoraka iz stava 1 ovog člana, mora se izvršiti na način kojim se ne izaziva nepotrebno zadržavanje plovnog objekta.

Troškove uzimanja i analize uzoraka sa plovnog objekta, snosi vlasnik plovnog objekta koji je izazvao zagađivanje, a ako je zagađivač nepoznat, troškove snosi Ministarstvo.

Član 14

U slučaju zagađivanja mora sa plovnog objekta, organ uprave dužan je da preduzme mjere potrebne za sprječavanje, smanjenje i otklanjanje posljedica zagađivanja u skladu sa planom za hitne intervencije.

Planom iz stava 1 ovog člana utvrđuju se naročito načela rada i djelovanja, zadaci i obaveze službenih lica kao i način korišćenja sredstava za hitne intervencije.

Plan iz stava 1 ovog člana donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 15

Sprečavanje, smanjenje i otklanjanje posljedica zagađivanja mora sa plovnog objekta, može da vrši samo pravno lice koje je registrovano za obavljanje te djelatnosti, ako ispunjava uslove u pogledu stručne i tehničke osposobljenosti.

Poslovi iz stava 1 ovog člana povjeravaju se pravnom licu u skladu sa zakonom kojim se uređuju javne nabavke.

Međusobna prava i obaveze organa uprave i pravnog lica iz stava 1 ovog člana uređuju se ugovorom koji se zaključuje na period od pet godina.

Uslovi koje mora da ispunjava pravno lice iz stava 1 ovog člana utvrđuju se propisom Ministarstva uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

III. BROD ZA PREVOZ ULJA KAO TERETA ILI POGONSKOG GORIVA

Član 16

Tankeru za ulje bruto tonaže najmanje 5.000 BT, koji nema dvostruku oplatu, tankeru kategorije 1 koji je izgrađen do kraja 1982. godine i tankerima kategorije 2 i 3 koji su izgrađeni do kraja 1984. godine, zabranjeno je uplovljavanje u vode Crne Gore.

Član 17

Zabranjeno je uplovljenje u vode Crne Gore tankerima za ulje, koji prevoze teške frakcije ulja kao teret, ako nemaju dvostruku oplatu.

Odredbe stava 1 ovog člana ne primjenjuju se na prevoz koji se vrši na jednom lučkom području.

Član 18

U upisnik brodova Crne Gore može se izvršiti upis tankera za ulje koji prevozi teške frakcije ulja kao teret ako ima dvostruku oplatu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje upis brodova.

Član 19

Ministarstvo može dozvoliti uplovljenje ili isplavljenje u ili iz voda Crne Gore, ako je tanker za ulje u nevolji i traži mjesto skloništa, odnosno mjesto zaklona ili traži uplovljenje ili isplavljenje u ili iz brodogradilišne luke.

Član 20

Fiksne i plutajuće platforme, uključujući platforme za bušenje, plutajuća sredstva za proizvodnju, skladištenje i iskrčavanje ulja i plutajuće skladišne jedinice kao i platforme za proizvodnju gasa moraju, prilikom njihovog postavljanja i upotrebe i sa njima povezanih postupaka istraživanja i iskorišćavanja da isunjavaju tehničke uslove za zaštitu mora od zagađivanja.

Uslove iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Član 21

Tanker za ulje bruto tonaže najmanje 150 BT, kao i brod bruto tonaže najmanje 400 BT, mora da ima:

- međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja mora uljem i
- brodski plan za reagovanje u vanrednim situacijama u slučaju zagađivanja uljem.

Tanker za ulje bruto tonaže najmanje 5.000 BT, mora imati obezbijeđen sistem brzog pristupa računarskim programima o stabilnosti broda u oštećenom stanju i o rezidualnoj strukturnoj čvrstoći.

Član 22

Tanker za ulje bruto tonaže najmanje 150 BT, dužan je da vodi knjigu o uljima.

Knjiga iz stava 1 ovog člana sastoji se iz dva odvojena dijela, i to:

- dio I radovi u mašinskom prostoru i

- dio II radovi s teretom i balastom.

Brod bruto tonaže najmanje 400 BT, kao i drugi plovni objekat koji ima pogonski uređaj snage najmanje 110 kW dužan je da vodi knjigu o uljima - dio I radovi u mašinskom prostoru.

Knjiga iz stava 1 ovog člana vodi se na crnogorskom i engleskom jeziku.

Član 23

Brod bruto tonaže najmanje 400 BT mora biti opremljen sa jednim ili više tankova za odlaganje teških ostataka ulja i otpadnog ulja, kapaciteta primjerenog tipu pogonskog uređaja i dužini putovanja.

Dovodni i odvodni cjevovodi tankova iz stava 1 ovog člana, moraju biti neposredno povezani sa pogonskim uređajem preko standardne spojnice za pražnjenje, koja je instalirana na otvorenoj palubi.

Brod bruto tonaže od 400 do 10.000 BT, mora da ima opremu za prečišćavanje kaljužnih voda sa sistemom alarma, u skladu sa propisima o dozvoljenom sadržaju ulja u kaljužnim vodama, odnosno zauljanim mješavinama.

Brod bruto tonaže najmanje 10.000 BT, pored opreme iz stava 3 ovog člana, mora da ima i sistem za automatsko zaustavljanje ispuštanja kaljužnih voda.

Dozvoljeni sadržaj ulja iz stava 3 ovog člana, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine i organ državne uprave nadležan za poslove prometa naftnih derivata.

Član 24

Tankeri za ulje bruto tonaže najmanje 150 BT moraju biti opremljeni:

- sistemom za kontrolu i nadzor ispuštanja ulja;
- detektorom granične površine (međupovršine) ulja-vode u taložnim tankovima;
- taložnim tankovima ili tankom tereta koji je konstruisan kao taložni tank.

Tankeri za prevoz sirove nafte, bruto tonaže najmanje 40.000 BT moraju biti opremljeni:

- tankovima za odvojeni balast, primjereno kapacitetu i tipu tankera;
- sistemom za pranje tankova u kojima se prevozi ili skladišti sirova nafta;
- sistemom inertnog gasa.

Tankeri za prevoz proizvoda sirove nafte, bruto tonaže najmanje 40.000 BT, koji su sagrađeni prije 31. jula 1995. godine i kojima nije izmijenjena konstrukcija, mogu koristiti tankove namijenjene za čisti balast.

Član 25

Brod za prevoz rasutog tereta i tanker za ulje, stariji od pet godina, dužni su da vode registar izvještaja o izvršenim pregledima sa pripadajućom dokumentacijom, uključujući i izvještaj o procjeni stanja konstrukcije trupa broda.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, sačinjava i dostavlja priznata organizacija.

Član 26

Opremu iz člana 23 st. 3 i 4 ovog zakona, ne mora da ima brod koji plovi isključivo u posebnom području, pod uslovom da:

- 1) ima tank dovoljnog kapaciteta za skladištenje kaljužnih voda i zauljanih mješavina do predaje u lučke uređaje za prihvatanje i rukovanje otpadom;
- 2) je u međunarodnom svjedočanstvu broda o sprečavanju zagađivanja mora uljem određeno posebno područje u kojem brod plovi i
- 3) su u knjizi o uljima – dio I radovi u mašinskom prostoru, upisani podaci o količini, viemenu i luci predaje kaljužnih voda i zauljanih mješavina.

Član 27

Zapovjednik broda dužan je da, najkasnije 24 sata prije uplovljenja u luku Crne Gore, Kapetaniji dostavi izvještaj o količini teških ostataka ulja, otpadnog ulja, zauljanih mješavina i kaljužnih voda, kao i datumu i mjestu njihove posljednje predaje.

IV. BROD ZA PREVOZ ŠTETNIH TEČNIH MATERIJU U RASUTOM STANJU

Član 28

Brod namijenjen za prevoz štetnih tečnih materija u rasutom stanju, mora da ima:

- 1) međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja mora štetnim tečnim materijama u rasutom stanju;
- 2) P&A Priručnik za rukovanje štetnim tečnim materijama u rasutom stanju;
- 3) knjigu o teretu i
- 4) brodski plan za reagovanje u vanrednim situacijama za slučaj zagađivanja.

Knjiga o teretu sadrži naročito podatke o obaveznom pretpranju tankova tereta, ukrcanom teretu, razmještanju tereta po tankovima, iskrcaju tereta, čišćenju tankova tereta koje uključuje i pranje tankova tereta sa sirovom naftom, kao i druge podatke od značaja za rukovanje tim teretom.

Knjiga i plan iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana, vode se na crnogorskom i engleskom jeziku.

V. BROD ZA PREVOZ ŠTETNIH MATERIJU U UPAKOVANOJ FORMI

Član 29

Štetne materije koje se prevoze kao teret, moraju biti na propisan način upakovane i označene.

Na ambalaži štetnih materija iz stava 1 ovog člana, moraju biti navedeni tehnički nazivi materija i postavljena oznaka da su upakovane materije zagađivači.

Oznaka iz stava 2 ovog člana, mora biti istaknuta na vidnom mjestu i izrađena od vodootpornog materijala, sa trajanjem od najmanje tri mjeseca od dana njenog postavljanja.

Bliži uslovi o načinu i vrsti pakovanja, posudama, spremnicima i prenosnim tankovima i oznakama štetnih materija iz stava 1 ovog člana, utvrđuju se propisom Ministarstva.

VI. FEKALNI OTPAD

Član 30

Brod bruto tonaže do 400 BT koji prevozi više od 15 putnika i posade i brod bruto tonaže najmanje 400 BT, mora da ima međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja mora fekalnim otpadom.

Član 31

Brodovi iz člana 30 ovog zakona, moraju da imaju ugrađen i u funkcionalnom stanju jedan od sistema uređaja za fekalni otpad i to:

- 1) sistem za obradu fekalnog otpada ili
- 2) sistem za usitnjavanje i dezinfekciju fekalnog otpada sa odgovarajućim skladišnim prostorom za privremeno odlaganje fekalnog otpada, kada se brod nalazi unutar tri nautičke milje od najbližeg kopna ili
- 3) skladišni tank, kapaciteta dovoljnog za skladištenje cjelokupnog fekalnog otpada do predaje u uređaje za prihvatanje i rukovanje otpadom u luci, a čiji se sadržaj mora ispustiti preko standardne spojnice za pražnjenje koja se nalazi na otvorenoj palubi.

Član 32

Zabranjeno je ispuštanje fekalnog otpada sa broda u more, osim u sljedećim slučajevima:

- 1) ispuštanja usitnjenog i dezinfekovanog fekalnog otpada na udaljenosti većoj od tri nautičke milje od najbližeg kopna ili ispuštanja postepenog fekalnog otpada koji nije usitnjen i dezinfekovan, a koji je uskladišten u skladišnim tankovima dok brod plovi brzinom ne manjom od četiri čvora, na udaljenosti većoj od 12 nautičkih milja od najbližeg kopna;
- 2) kada brod ima sistem za obradu fekalnog otpada iz člana 31 stav 1 tačka 1 ovog zakona;
- 3) kada je ispuštanje fekalnog otpada izvršeno radi spašavanja života ljudi ili obezbjeđenja sigurnosti broda;
- 4) kada je ispuštanje fekalnog otpada nastalo kao posljedica oštećenja broda ili opreme ili drugih razloga koji se nijesu mogli izbjeći, a preduzete su sve mjere za sprečavanje ispuštanja fekalnog otpada.

VII. KOMUNALNI OTPAD

Član 33

Otpaci od hrane sa broda, mogu se ispustiti u more, na udaljenosti većoj od tri nautičke milje od kopna, ako su usitnjeni uređajima za usitnjavanje sa otvorima manjim od 25 mm.

Član 34

Na brodu dužine najmanje 12 metara, mora biti na vidnom mjestu istaknuto uputstvo o rukovanju komunalnim otpadom.

Brod bruto tonaže najmanje 400 BT, kao i brod koji prevozi najmanje 15 putnika i članova posade, mora da:

- ima vidno označene skladišne prostore za različite vrste komunalnog otpada;

- ima plan upravljanja komunalnim otpadom i
- vodi knjigu upravljanja komunalnim otpadom.

Plan upravljanja komunalnim otpadom sadrži opis postupaka za sakupljanje, skladištenje, tretiranje i odlaganje komunalnog otpada.

VIII. ISPUŠTANJE ŠTETNIH MATERIJA U VAZDUH

Član 35

Zabranjeno je sa plovnog objekta ispuštanje štetnih materija u vazduh, osim u slučajevima istraživanja ili iskorišćavanja morskog dna i polaganja podmorskih kablova, radi zaštite života i zdravlja ljudi i životne sredine, pri čemu se mora voditi računa da se zagađivanje svede na najmanju moguću mjeru a na osnovu odobrenja organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Odobrenje za ispuštanje štetnih materija u vazduh, izdaje se na zahtjev pravnog ili fizičkog lica koje obavlja djelatnosti iz stava 1 ovog člana.

Bliže uslove pod kojima se može vršiti ispuštanje štetnih materija iz stava 1 ovog člana, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine, uz prethodnu saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za poslove ugljovodonika.

Član 36

Zabranjena je na brodovima ugradnja instalacija ili sistema koji koriste, odnosno sadrže materije koje oštećuju ozonski omotač.

Na brodu koji već ima ugrađene instalacije i sisteme koji koriste, odnosno sadrže materije koje oštećuju ozonski omotač mora biti na vidnom mjestu istaknuto uputstvo o rukovanju i održavanju tih instalacija i sistema.

Brod bruto tonaže najmanje 400 BT i svaka platforma, dužni su da sačine listu materija koje oštećuju ozonski omotač i opreme, odnosno sistema koja sadrži te materije, kao i da vode dnevnik opreme.

U listu iz stava 3 ovog člana unose se podaci o:

- vrsti i masi izraženoj u kilogramima, materija koje oštećuju ozonski omotač;
- oznaci i nazivu materija;
- opisu, količini i lokaciji opreme, odnosno sistema koji sadrži te materije.

Dnevnik opreme iz stava 3 ovog člana sadrži podatke o:

- opisu i lokaciji opreme;
- nazivu i količini materija u opremi izraženoj u jedinicama mase, odnosno kilogramima;
- radnjama izvršenim radi popravke, odnosno održavanja opreme.

Član 37

Brod bruto tonaže najmanje 400 BT, fiksna platforma i plutajuća platforma za bušenje, moraju da imaju međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja vazduha.

Pored svjedočanstva iz stava 1 ovog člana, brod na kome je instaliran dizel motor snage najmanje 130 KW, mora da ima i međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja vazduha emisijama iz motora.

Plovni objekti na kojima su instalirani dizel motori i uređaji i oprema koji se koriste isključivo u vanrednim situacijama, ne moraju imati međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja vazduha emisijama iz motora.

Brod čija je kobilica položena prije 1. januara 2000. godine, na kome je instaliran dizel motor snage najmanje 130 KW, ne mora imati tehničko uputstvo za kontrolu nivoa, odnosno količine azotnih oksida (Nox) u izduvnim gasovima (u daljem tekstu: tehničko uputstvo).

Brod čija je kobilica položena poslije 1. januara 2000. godine, na kome je instaliran dizel motor snage najmanje 130 KW, mora imati tehničko uputstvo.

Tehničko uputstvo je dokument koji sadrži podatke o karakteristikama motora, šifriranim djelovima motora, podešavanju vremena ubrizgavanja goriva, dozvoljenim odstupanjima, izvještaj o testiranju motora kao i instrukcije o radu motora.

Član 38

Tanker koji prevozi sirovu naftu mora da ima plan upravljanja ispraljivim organskim jedinjenjima koji je odobrio organ uprave odnosno priznata organizacija.

Član 39

Svaki brod mora da ima potvrdu o karakteristikama broskog pogonskog goriva.

Potvrdu iz stava 1 ovog člana izdaje isporučilac broskog pogonskog goriva, sa zapečaćenim uzorkom goriva, koji se mora čuvati na brodu do utroška goriva ili najduže 12 mjeseci od dana isporuke tog goriva.

Dozvoljeni sadržaj sumpora u broskom pogonskom gorivu propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove prometa naftnih derivata.

IX. BALASTNE VODE

Član 40

Zapovjednik broda dužan je da u mjeri kojom se ne ugrožava sigurnost plovidbe i zaštita morske sredine, izbjegne ili ograniči ukrcaj balastnih voda u područjima u kojima:

- postoje štetni mikroorganizmi;
- postoje fabrički ispusti;
- se vrše podvodna bagerisanja;
- postoje izrazito visoke razlike između plime i osjeke;
- postoji visoka zamućenost vode zbog rada broskih propulzionih uređaja;

- se vrše mriještenja riba;
- dolazi do sudaranja morskih struja.

Član 41

Zapovjednik broda, koji je ukrcao balastne vode, dužan je da prije uplovljenja u vode Crne Gore izvrši:

- zamjenu balastnih voda ili
- obradu balastnih voda ili
- iskrcaj balastnih voda u uređaje za prihvata i rukovanje ili
- zadržavanje balastnih voda na brodu.

Zamjena balastnih voda dozvoljena je na udaljenosti od najmanje 200 nautičkih milja od najbližeg kopna i dubini mora od najmanje 200 metara.

U slučajevima kada brod nije u mogućnosti da izvrši zamjenu balastnih voda na način iz stava 2 ovog člana, zamjena balastnih voda može se izvršiti na udaljenosti od najmanje 50 nautičkih milja od najbližeg kopna i na dubini mora od najmanje 200 metara.

Zamjenom iz stava 2 ovog člana mora biti obuhvaćeno najmanje 95% postojećih balastnih voda na brodu.

Obradu balastnih voda iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Član 42

Zapovjednik broda nije dužan da izvrši jednu od radnji iz člana 41 ovog zakona, u slučajevima kada je ugrožena sigurnost broda i života ljudi kao i kada prijete opasnost od zagađivanja mora štetnim materijama.

Član 43

Brodu koji krca balastne vode u tank goriva dozvoljeno je ispuštanje balastnih voda isključivo u kopnene uređaje za prihvata i rukovanje ili u uređaje za filtriranje ulja s alarmom i automatskim zaustavljanjem.

Član 44

Brod konstruisan za krcanje balastnih voda koji uplovljava u luke Crne Gore, mora da ima plan upravljanja balastnim vodama.

Plan iz stava 1 ovog člana sadrži naročito podatke o:

- postupcima koji se sprovode radi sigurnosti broda i posade u vezi sa upravljanjem balastnim vodama;
- radnjama i aktivnostima koje je potrebno preduzeti u upravljanju balastnim vodama;
- postupke odlaganja taloga iz balastnih tankova u more i na kopno;
- načinu koordinacije sa nadležnim tijelima države u čijim vodama se iskrcaj balastnih voda vrši;
- načinu izvještavanja;
- licu na brodu koje je zaduženo za sprovođenje plana i
- druge podatke od značaja za upravljanje balastnim vodama.

Plan iz stava 1 ovog člana vodi se na crnogorskom i engleskom jeziku.

Član 45

Tanker bruto tonaže najmanje 150 BT i brod bruto tonaže najmanje 300 BT, moraju da vode knjigu balasta.

U knjigu balasta unose se sljedeći podaci :

- ime tankera, odnosno broda;
- IMO broj,
- o bruto tonaži;
- o zastavi koju vije tanker, odnosno brod i
- o kapacitetu tankova za balastnu vodu.

Knjiga balasta vodi se na crnogorskom i engleskom jeziku.

Plovni objekti iz stava 1 ovog člana, dužni su da količinu i porijeklo balastnih voda prijave Kapetaniji, najkasnije 48 sati prije uplovljenja u luke Crne Gore.

Član 46

Zabranjeno je u vode Crne Gore ispuštanje balastnih voda koje sadrže mikroorganizme, invazivne vrste ili druge štetne materije.

Ako se posumnja da balastne vode sadrže mikroorganizme, invazivne vrste ili druge štetne materije, izvršiće se analiza uzoraka i ispitivanje balastnih voda koje se ispuštaju.

Troškove uzimanja uzoraka i ispitivanje balastnih voda iz stava 2 ovog člana, snosi vlasnik broda.

Ako se utvrdi da balastne vode ne sadrže mikroorganizme, invazivne vrste ili druge štetne materije, troškove uzimanja uzoraka i ispitivanja snosi Ministarstvo.

Vrste mikroorganizama, invazivnih vrsta ili drugih štetnih materija iz stava 1 ovog člana, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine uz prethodno pribavljeno mišljenje organa državne uprave nadležnog za poslove zdravlja.

Član 47

Zapovjednik broda dužan je da talog koji ostaje nakon ispuštanja balastnih voda, sakuplja isključivo korišćenjem mehaničkih alata i odlaže u kopnene uređaje za prihvatanje i rukovanje.

Član 48

Korisnik luke dužan je da svaka tri mjeseca vrši analizu stanja mora u odnosu na zagađivanje balastnim vodama na lučkom području i o tome sačinjava izvještaj.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, dostavlja se Ministarstvu i organu državne uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine, bez odlaganja, a najkasnije u roku od dva dana od dana sačinjavanja izvještaja.

X. SISTEMI PROTIV OBRASTANJA TRUPA BRODA

Član 49

Plovni objekti bruto tonaže najmanje 400 BT, osim fiksne i plutajuće platforme FPSO i FSO, moraju da imaju međunarodno svjedočanstvo o sistemu protiv obrastanja trupa broda.

Brod dužine najmanje 24 m i bruto tonaže najviše 400 BT, u međunarodnoj plovidbi mora da ima izjavu o sistemu protiv obrastanja trupa broda i potvrdu, odnosno račun o nabavci sredstava protiv obrastanja trupa broda.

Izjava iz stava 2 ovog člana mora biti potpisana od vlasnika broda ili njegovog ovlaštenog agenta.

XI. NAMJERNO POTAPANJE OTPADA

Član 50

Izuzetno od člana 4 stav 1 alineja 8 ovog zakona nije zabranjeno namjerno potapanje, spaljivanje i zakopavanje na morskome dnu otpada ili drugih materija, i to:

- mulja nastalog bagerovanjem;
- otpada ribe ili organskih materija nastalih preradom ribe ili drugih morskih organizama;
- platformi i drugih konstrukcija na moru;
- inertnih hemijskih nekontaminiranih geoloških materija prirodnog porijekla u čvrstom stanju.

Namjerno potapanje otpada iz stava 1 ovog člana može da se vrši samo na osnovu odobrenja koje izdaje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine, uz saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za poslove geološkog istraživanja.

Uslove pod kojima se može vršiti namjerno potapanje otpada iz stava 1 ovog člana i način i postupak izdavanja odobrenja, propisuje organ državne uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine uz saglasnost Ministarstva i organa državne uprave nadležnog za poslove geološkog istraživanja.

XII. PRIHVAT I RUKOVANJE OTPADOM, OTPADNIM ULJEM, OSTACIMA TERETA I TALOGOM IZ BALASTNIH TANKOVA U LUKAMA

Član 51

Korisnik luke dužan je da opremi luku uređajima za prihvata i rukovanje otpadom, otpadnim uljem, ostacima tereta i talogom iz balastnih tankova sa plovnih objekata, u skladu sa međunarodnim i domaćim propisima kojima se uređuje sprečavanje zagađivanja životne sredine s brodova, zaštita morske sredine i priobalnog područja i civilna odgovornost za štetu izazvanu zagađivanjem.

Član 52

Korisnik iz člana 51 ovog zakona, dužan je da ima ovjeren plan prihvata i rukovanja otpadom, otpadnim uljem i i ostacima tereta sa plovnog objekta.

Korisnik iz stava 1 ovog člana dužan je da o svakoj izmjeni plana prihvata i rukovanja otpadom, otpadnim uljem i i ostacima tereta sa plovnog objekta obavijesti Ministarstvo bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 sata od nastalih izmjena.

Ovjeru plana iz stava 1 ovog člana vrši Ministarstvo.

Član 53

Zapovjednik broda koji uplovljava u luku dužan je da Kapetaniji dostavi izvještaj o količinama otpada, otpadnim uljima i ostataka tereta na brodu, kao i datum i mjesto posljednje isporuke i to ako:

- je odredišna luka poznata, najmanje 24 sata prije uplovljenja;
- odredišna luka nije poznata, odmah po saznanju odredišne luke;
- je trajanje putovanja manje od 24 časa, odmah poslije isplovljenja iz prethodne luke.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, zapovjednik broda dužan je da čuva do dolaska u sljedeću luku.

Član 54

Zapovjednik broda dužan je da otpad, otpadno ulje i ostatke tereta isporuči u uređaje za prihvata i rukovanje, prije isplovljenja iz luke, osim ako na brodu postoji skladišni prostor za skladištenje otpada, otpadnog ulja i ostataka tereta koji su nastali za vrijeme boravka u luci.

Ako Kapetanija dođe do saznanja da luka odredišta nema odgovarajuće prihvatne uređaje ili je luka odredišta nepoznata, dužna je da zatraži da brod iz stava 1 ovog člana, preda otpad, otpadno ulje i ostatke tereta.

XIII. ODGOVORNOST I NAKNADA ŠTETE U SLUČAJU ZAGAĐIVANJA MORA SA PLOVNIH OBJEKATA

Član 55

Za štetu koju prouzrokuje plovni objekat, koji prevozi ulje kao rasuti teret, odnosno plovni objekat koji prevozi štetne materije u rasutom stanju, izlivanjem ili izbacivanjem tog ulja ili štetnih materija odgovara vlasnik plovnog objekta ako ne dokaže da je izlivanje, odnosno izbacivanje prouzrokovano:

- 1) ratom ili višom silom;
- 2) isključivo radnjom ili propuštanjem trećeg u namjeri da se prouzrokuje šteta ili
- 3) isključivo radnjom ili propuštanjem Kapetanije ili organa uprave.

Ako vlasnik broda dokaže da je štetu u cjelini ili djelimično skrivilo oštećeno lice, sud će ga potpuno ili djelimično osloboditi odgovornosti za naknadu štete koju je pretrpjelo to lice. Zajtjev za naknadu štete iz stava 1 ovog člana ne može se podnijeti protiv:

1. lica zaposlenog kod vlasnika broda ili njegovih punomoćnika ili članova posade;
2. pilota ili drugih lica koja nijesu članovi posade, a koji obavljaju usluge na brodu;
3. krcatelja tereta bilo koje vrste, uključujući i naručioca broda bez posade ili

4. lica koja su preduzela preventivne i operativne mjere, osim ako je šteta nastala njihovim neposrednim djelovanjem ili propuštanjem, izvršenim u namjeri da se prouzrokuje šteta, ako su ta lica znala ili su mogla znati da bi takva šteta mogla nastupiti.

Odredba stava 3 ovog člana ne utiče na pravo regresa vlasnika broda protiv lica koje je štetu skrivilo.

Član 56

Ako šteta zbog zagađivanja mora nastane iz nezgode u kojoj je učestvovalo dva ili više brodova, a nije moguće utvrditi iz kojeg broda je koji dio štete prouzrokovan, vlasnici tih brodova za cjelokupnu štetu odgovaraju solidarno.

Član 57

Vlasnik broda, za štete iz člana 55 ovog zakona može ograničiti svoju odgovornost do iznosa iz st. 2 i 3 ovog člana, osnivanjem ili pristupanjem fondu ograničene odgovornosti za štete prouzrokovane izlivanjem ili izbacivanjem ulja, odnosno štetnih materija u skladu sa zakonom kojim je uređeno osnivanje fonda ograničene odgovornosti za štete sa plovnih objekata.

Vlasnik broda iz stava 1 ovog člana može da ograniči svoju odgovornost, po svakoj nezgodi na ukupan iznos i to:

- 4.510.000 obračunskih jedinica, za brod bruto tonaže do 5.000 jedinica tonaže;
- za brod preko 5.000 jedinica tonaže, za svaku dodatnu jedinicu tonaže 631 obračunsku jedinicu iznad iznosa iz alineje 1 ovog stava, s tim da ukupan iznos ne prelazi 89.770.000 obračunskih jedinica.

U slučaju zagađivanja štetnim tečnim materijama u rasutom stanju, vlasnik broda može ograničiti svoju odgovornost na ukupan iznos i to:

- 10 miliona obračunskih jedinica za brod bruto tonaže do 2.000 BT;
- za brod bruto tonaže preko 2.000 BT, za svaku jedinicu tonaže od 2.001 do 50.000 BT, 1.500 obračunskih jedinica i za svaku jedinicu tonaže preko 50.000 BT, 360 obračunskih jedinica, pod uslovom da ukupan iznos ne prelazi 100.000.000 obračunskih jedinica.

Vlasnik broda ne može ograničiti svoju odgovornost u skladu sa odredbama st. 1, 2 i 3 ovog člana, ako je događaj koji je prouzrokovao štetu nastao usljed njegove lične krivice.

Član 58

Iz fonda ograničene odgovornosti iz člana 57 ovog zakona, vlasnik broda može da nadoknadi troškove koje je dobrovoljno podnio radi razumnog izbjegavanja ili umanjenja zagađenja.

Član 59

Tonaža broda u smislu člana 57 ovog zakona je bruto tonaža koja se izračunava u skladu sa pravilima o baždarenju utvrđenim Međunarodnom konvencijom o baždarenju brodova.

Član 60

Fond ograničene odgovornosti može osnovati i osiguravač ili drugo lice koje je izdalo finansijsku garanciju.

Osnivanje fonda iz stava 1 ovog člana ima isto pravno dejstvo kao i osnivanje fonda od strane vlasnika broda.

Fond iz stava 1 ovog člana može biti osnovan i kad je šteta prouzrokovana ličnom krivicom vlasnika broda, a da se time ne dira u prava oštećenog prema vlasnicima.

Član 61

Brod koji kao teret prevozi najmanje 2.000 tona ulja u rasutom stanju i brod bruto tonaže najmanje 1.000 BT, odnosno brod koji kao teret prevozi štetne tečne materije u rasutom stanju, mora da ima polisu osiguranja ili drugu vrstu finansijske garancije, kao što je bankarska garancija ili potvrda izdata od jednog od međunarodnih fondova za naknadu štete, do visine granice odgovornosti iz člana 57 stav 2 ovog zakona, za pokriće odgovornosti za stetu prouzrokovanu zagađivanjem ulja, odnosno iz člana 57 stav 3 ovog zakona za pokriće odgovornosti za stetu prouzrokovanu zagađivanjem štetnim tečnim materijama u rasutom stanju.

Osiguranje ili druga finansijska garancija iz stava 1 ovog člana, mora biti bezuslovna i neopoziva.

Kapetanija je dužna da na zahtjev vlasnika broda iz stava 1 ovog člana koji je upisan u upisnik brodova izda svjedočanstvo o važećem osiguranju ili drugim finansijskim garancijama.

Svjedočanstvo iz stava 3 ovog člana, izdaje se na crnogorskom i engleskom jeziku i sadrži sljedeće podatke:

- 1) ime broda, pozivni znak i luku upisa;
- 2) ime/naziv i sjedište upisanog vlasnika;
- 3) IMO broj za identifikaciju broda;
- 4) vrstu i trajanje osiguranja;
- 5) ime i sjedište osiguratelja ili drugog lica koje je dalo/pružilo finansijsku garanciju, kao i mjesto gdje je osiguranje ili druga finansijska garancija zaključena;
- 6) period važenja svjedočanstva koji ne može biti duži od perioda važenja osiguranja ili druge garancije.

Svjedočanstvo iz stava 3 ovog člana, mora se nalaziti na brodu, a kopija svjedočanstva čuva se u upisniku broda.

Važenje osiguranja ili druge finansijske garancije iz stava 1 ovog člana, ne može prestati prije isteka roka od tri mjeseca, računajući od dana kada je Kapetaniji dostavljeno obavještenje da će osiguranje ili druga finansijska garancija prestati da važi, ako se, istovremeno, jedno osiguranje ili finansijska garancija ne zamijeni drugom.

Obavještenje iz stava 6 ovog člana, Kapetaniji dostavlja vlasnik broda.

Član 62

Tužba za naknadu štete prouzrokovane zagađenjem može se podnijeti neposredno protiv osiguravača ili drugog lica koje je pružilo finansijsku garanciju.

Osiguravač ili garant može istaći protiv podnosioca tužbe prigovore koje bi mogao istaći vlasnik broda, osim prigovora stečaja ili likvidacije.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, osiguravač ili garant može istaći prigovor da je šteta koja je nastala usljed zagađivanja, prouzrokovana namjernom radnjom vlasnika broda.

Osiguravač ili garant ima pravo da zahtijeva od vlasnika broda da se pridruži u postupku kao umješlač.

Član 63

Za raspodjelu sredstava fonda ograničene odgovornosti koji je osnovan u Crnoj Gori isključivo su nadležni sudovi u Crnoj Gori.

Član 64

Pravo na naknadu štete prema odredbama čl. 56 do 63 ovog zakona, zastarijeva u roku od tri godine od dana kada je šteta nastala.

Pravo na naknadu štete zbog zagađivanja mora uljem, gasi se ako se tužba ne podnese u roku od šest godina od dana nastanka događaja koji je prouzrokovao štetu.

Pravo na naknadu štete zbog zagađivanja mora ispuštanjem štetnih tečnih materija u rasutom stanju o gasi se ako se tužba ne podnese u roku od 10 godina od dana nastanka događaja koji je prouzrokovao štetu.

Ako se događaj iz st. 2 i 3 ovog člana ponavlja, rok od šest, odnosno 10 godina počinje teći od dana kad je događaj započeo.

XIV. NADZOR

Član 65

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Član 66

Poslove inspekcijuskog nadzora vrši Inspektor, u skladu sa zakonom.

Član 67

Pored ovlašćenja utvrđenih Zakonom o inspekcijuskom nadzoru, Inspektor ima obavezu i ovlašćenje da:

- vrši pregled brodskih isprava i kniiga propisanih ovim zakonom i međunarodnim konvencijama;
- vrši pregled opreme, sredstava i uređaja na brodu i u luci koji mogu izazvati zagađivanje mora;
- naloži uzimanje uzorka iz balastnih voda;
- u slučaju zagađivanja mora s plovnih objekata naredi prikupljanje uzoraka i vršenja analize ovlašćenoj instituciji i izda nalog koncesionaru da preduzme potrebne mjere radi suzbijanja, smanjenja i otklanjanja posljedica zagađivanja u lučkom području, odnosno ako koncesija nije dodijeljena, organu uprave nadležnom za poslove luka odnosno pravnom licu koje upravlja morskim dobrom, a izvan lučkog područja u vodama Crne Gore organu uprave, u skladu sa Nacionalnim planom iz člana 13 stav 1;

- brodu zabrani isplavljenje ako postoji opasnost da može izazvati zagađivanje;
- ograniči ili preusmjeri kretanje broda koji učestvuje u pomorskoj nezgodi radi sprečavanja neposredne opasnosti od zagađivanja i sigurnosti drugih brodova, posade i putnika;
- službeno obavijesti zapovjednika broda da otkloni prijetnju po zagađivanje okoline ili pomorsku sigurnost;
- vrši pregled upravljanja balastnim vodama;
- naredi brodu isporuku otpada i ostataka tereta prije isplavljenja iz luke;
- zabrani iskrcaj balastnih voda u skladu sa članom 45 ovog zakona do završetka ispitivanja balastnih voda.
- pregleda plan iz člana 52 stav 1 ovog zakona

XV. KAZNE NE ODREDBE

Član 68

1.) Novčanom kaznom od desetstrukog do tristastrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniče se za prekršaj pravno lice ako:

1. ispusti ulje, zauljane mješavine, kaljužne vode i zauljani otpad (član 4 stav 1 alineja 1);
2. ispusti štetne tečne materije razvrstane u kategorije X, Y i Z, i onih koje su privremeno utvrđene kao takve, vodu od pranja tanka ili drugih mješavina koje sadrže takve materije (član 4 stav 1 alineja 2);
3. ispusti ili izvrši odlaganje na morsko dno štetne materije u upakovanoj formi (član 4 stav 1 alineja 3);
4. ispusti komunalni otpad (član 4 stav 1 alineja 4);
5. ispusti štetne materije u vazduh (član 4 stav 1 alineja 5);
6. ispusti balasne vode i talog iz balasnih tankova ako sadrže štetne materije i patogene mikroorganizme i invazivne vrste (član 4 stav 1 alineja 6);
7. primjenjuje antivegetativne sisteme protiv obrastanja broda ako sadrže biocidna organska jedinjenja kalaja (član 4 stav 1 alineja 7);
8. izvrši namjerno potapanje, spaljivanje i zakopavanje na morsko dno otpada i drugih materija (član 4 stav 1 alineja 8);
9. prije isplavljenja iz luke operator broda koji prevozi štetne materije ne dostavi Lučkoj kapetaniji ime, pozivni znak, IMO broj ili MMSI broj, luku odredišta, procijenjeno vrijeme odlaska iz luke i dolaska u luku odredišta, podatke iz člana 5 ovog Zakona i izjavu da se na brodu nalazi lista ili manifest, plan ukrcaja kao i mjesto skladištenja štetnih materija na brodu (član 6 stav 1 alineja 1,2,3 i 4)
10. operator broda koji prevozi štetne materije a dolazi iz luke države koja nije članica EU i uplovljava u luku ili na sidrište Crne Gore ne dostavi Kapetaniji podatke iz člana 5 i 6 ovog Zakona (član 7 stav 1);
11. operator broda koji prevozi štetne materije a dolazi iz luke države članice EU i uplovljava u luku ili na sidrište Crne Gore ne dostavi Kapetaniji u roku od 24 sata prije odlaska odnosno najkasnije u trenutku odlaska broda iz prethodne luke ako plovidba traje kraće od 24 sata, podatke: ime, pozivni znak, IMO broj ili MMSI broj, luku odredišta, procijenjeno vrijeme odlaska iz luke i dolaska u luku odredišta i podatke o ukupnom broju lica na brodu (član 7 stav 2 alineja 1,2,3, i stav 3);
12. brod koji prevozi štetne materije, prilikom uplovljavanja ili isplavljanja iz luke Crne Gore ne koristi usluge pilota (član 8);
13. zapovjednik broda koji uoči zagađivanje uljem ili štetnim materijama na plovnom putu ne obavijesti Kapetaniju u uočenom zagađivanju (član 9 stav 1);

14. zapovjednik broda o zagađivanju odmah nakon dolaska u luku, a najkasnije za 24 sata ne podnese izvještaj Kapetaniji sa izvodom iz broskog dnevnika (član 9 stav 3);
15. zapovjednik broda ili operator ne obavijeste priznatu organizaciju radi utvrđivanja potrebe pregleda broda, ako se na brodu dogodi nezgoda ili otkrije nedostatak koji utiče na cjelokupnost broda ili opreme potrebne za zaštitu životne sredine od zagađivanja uljem, opasnim hemikalijama i štetnim materijama (član 10 stav 1);
16. zapovjednik broda ili operator ne obavijesti nadležni organ države u čijoj luci se brod nalazi ili ne obavijesti pomorsku upravu najbliže obalne države (član 10 stav 2 i 3)
17. tanker za ulje iz člana 16 ovog Zakona uplovi u vode Crne Gore (član 16)
18. tanker za ulje koji prevozi teške frakcije ulja kao teret a nema dvostruku oplatu uplovi u vode Crne Gore (član 17 stav 1);
19. fiksna, plutajuća i platforma za bušenje kao i plutajuće sredstvo za proizvodnju, skladištenje i iskrcavanje ulja i plutajuća skladišna jedinica kao i platforma za proizvodnju gasa ne ispunjavaju tehničke propisane uslove za zaštitu mora od zagađivanja (član 20 stav 1)
20. tanker za ulje bruto tonaže najmanje 150 BT, kao i brod bruto tonaže najmanje 400 BT, nemaju na brodu međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja mora uljem, Brodski plan za reagovanje u vanrednim situacijama u slučaju zagađivanja uljem (član 21 stav 1 alineja 1 i 2);
21. tanker za ulje bruto tonaže najmanje 5000 BT nema obezbijeđen sistem brzog pristupa računarskim programima o stabilnosti broda u oštećenom stanju i o rezidualnoj strukturnoj čvrstoći (član 21 stav 2);
22. tanker za ulje, brodovi i drugi plovni objekti iz člana 22 ovog Zakona ne vode knjigu o uljima (član 22 stav 1,2,3 i 4);
23. brod bruto tonaže najmanje 400 BT nije opremljen sa jednim ili više tankova dovoljnog kapaciteta za odlaganje teških ostataka ulja i otpadnog ulja primjerenog tipu pogonskog uređaja i dužini putovanja (član 23 stav 1);
24. dovodni i odvodni cjevovodi tankova broda iz člana 23 stav 1 ovog Zakona nijesu neposredno povezane sa pogonskim uređajem preko standardne spojnice za pražnjenje koja je instalirana na otvorenoj palubi (član 23 stav 2)
25. brod bruto tonaže od 400 BT do 10.000 BT nema opremu za prečišćavanje kaljužnih voda sa sistemom alarma (član 23 stav 3);
26. brod bruto tonaže najmanje 10.000 BT nema sistem za automatsko zaustavljanje ispuštanja kaljužnih voda (član 23 stav 4);
27. tanker za ulje bruto tonaže najmanje 150 BT nije opremljen sistemom za kontrolu i nadzor ispuštanja ulja, detektorom granične površine (međupovršine) ulja – vode u taložnim tankovima, taložnim tankovima ili tankom tereta koji je konstruisan kao taložni tank (član 24 stav 1 alineja 1,2 i 3);
28. tanker za prevoz sirove nafte bruto tonaže najmanje 40.000 BT nije opremljen tankovima za odvojeni balast, sistemom za pranje tankova u kojima se prevozi ili skladišti sirova nafta i sistemom inertnog gasa (član 24 stav 2 alineja 1,2 i 3);
29. brod za prevoz rasutog tereta i tanker za ulje, stariji od 5 godina, ne vode registar izvještaja o izvršenim pregledima sa pripadajućom dokumentacijom i izvještaj o procjeni stanja konstrukcije trupa broda (član 25 stav 1);
30. zapovjednik broda najkasnije 24 sata prije uplovljenja u luku Crne Gore ne dostavi Kapetaniji izvještaj o količini teških ostataka ulja, otpadnog ulja, zauljanih mješavina i kaljužnih voda i datumu i mjestu njegove posljednje predaje (član 27);
31. brod namijenjen za prevoz štetnih tečnih materija u rasutom stanju nema međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja mora štetnim tečnim materijama u rasutom stanju, P&A Priručnik za rukovanje štetnim tečnim materijama u rasutom stanju, knjigu o teretu i brodski plan za reagovanje u vanrednim situacijama za slučaj zagađivanja (član 28 stav 1 tačka 1,2 3 i 4);
32. štetne materije koje se prevoze kao teret nijesu na propisan način upakovane i označene (član 29 stav 1);

33. brod bruto tonaže do 400 BT, koji prevozi više od 15 putnika i posade, i brod bruto tonaže najmanje 400 BT nema međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja mora fekalnim otpadom (član 30);
34. brodovi bruto tonaže do 400 BT, koji prevozi više od 15 putnika i posade, i brod bruto tonaže najmanje 400 BT nema jedan od sistema uređaja za fekalni otpad iz člana 31 ovog Zakona (član 31 stav 1 tačka 1,2 i 3)
35. brod dužine najmanje 12 metara ne istakne na vidno mjesto uputstvo o rukovanju komunalnim otpadom (član 34 stav 1);
36. brod bruto tonaže najmanje 400 BT, kao i brod koji prevozi najmanje 15 putnika i članova posade nema vidno označene skladišne prostore za različite vrste brodskog komunalnog otpada, Plan upravljanja brodskim komunalnim otpadom, i ne vode Knjigu upravljanja brodskim komunalnim otpadom (član 34 stav 2 alineja 1, 2 i 3);
37. je na brodu ugrađena instalacija ili sistem koji koristi odnosno sadrži materije koje oštećuju ozonski omotač (član 36 stav 1)
38. na brodu koji ima ugrađene instalacije i sisteme koji koristi odnosno sadrži materije koje oštećuju ozonski omotač nije na vidnom mjestu istaknuto uputstvo o rukovanju i održavanju tih instalacija i sistema (član 37 stav 2)
39. brod bruto tonaže najmanje 400 BT kao i platforma nemaju ili ne vode listu sa podacima o materijama koje oštećuju ozonski omotač i opremi koja sadrži te materije kao i dnevnik opreme (član 36 stav 3)
40. brod bruto tonaže najmanje 400 BT, fiksna platforma i plutajuća platforma za bušenje nemaju međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja vazduha (član 37 stav 1);
41. brod na kome je instaliran dizel motor snage najmanje 130 kW nema međunarodno svjedočanstvo o sprečavanju zagađivanja vazduha emisijama iz motora (član 37 stav 2);
42. brod čija je kobilica položena poslije 01. januara 2000. godine na kome je instaliran dizel motor snage najmanje 130 kW nema tehničko uputstvo (član 37 stav 5);
43. tanker koji prevozi sirovu naftu nema ili ne primijenjuje Plan upravljanja isparljivim organskim jedinjenjima koji je odobrila priznata organizacija (član 38);
44. brod nema potvrdu o karakteristikama brodskog pogonskog goriva (član 39 stav 1);
45. zapovjednik broda koji je ukrcao balastne vode nije prije uplovljenja u vode Crne Gore izvršio zamjenu balastnih voda ili obradu balastnih voda, iskrcaj balastnih voda u uređaje za prihvatanje i rukovanje ili zadržavanje balastnih voda na brodu na način iz člana 41 ovog Zakona (član 41 stav 1 alineja 1, 2, 3 i 4, stav 2,3 i 4);
46. brod koji je konstruisan za krcanje balastnih voda koji uplovljava u luke Crne Gore nema Plan upravljanja balastnim vodama (član 44 stav 1);
47. tanker bruto tonaže najmanje 150 BT, kao i brod bruto tonaže najmanje 300 BT, ne vode Knjigu balasta (član 45 stav 1);
48. plovni objekti iz člana 45 stav 1 ovog Zakona ne prijave Kapetaniji količinu i porijeklo balastnih voda najkasnije 48 sati prije uplovljenja u luke Crne Gore (član 45 stav 4);
49. u vode Crne Gore ispušta balastne vode koje sadrže mikroorganizme i štetne materije (član 46 stav 1),
50. zapovjednik broda talog koji ostane nakon ispuštanja balastnih voda ne sakuplja i odlaže na način iz člana 47 ovog Zakona (član 47);
51. korisnik luke svaka tri mjeseca ne vrši analizu stanja mora u odnosu na zagađivanje balastnim vodama na lučkom području i o tome ne dostavi izvještaj Ministarstvu i organu državne uprave nadležnom za poslove zaštite životne sredine (član 48 stav 1 i 2);
52. plovni objekat bruto tonaže najmanje 400 BT i plutajući objekti FPSO i FSO nemaju međunarodno svjedočanstvo o sistemu protiv obrastanja trupa broda (član 49 stav 1);

53. brod dužine najmanje 24 metara i bruto tonaže najviše 400 BT, u međunarodnoj plovidbi nema izjavu o sistemu protiv obrastanja trupa broda i potvrdu odnosno račun o nabavci sredstava protiv obrastanja trupa broda (član 49 stav 2);
54. vrši namjerno potapanje otpada bez odobrenja iz člana 50 stav 2 i 3 ovog Zakona (član 50 stav 2 i 3);
55. korisnik luke ne opremi luku uređajima za prihvat i rukovanje otpadom (član 51)
56. korisnik luke nema ovjeren plan za prihvat i rukovanje otpadom, otpadnim uljem i ostacima tereta sa plovnog objekta (član 52 stav 1);
57. zapovjednik broda koji uplovljava u luku ne dostavi Kapetaniji izvještaj o količinama otpada, otpadnim uljima i ostacima tereta na brodu, kao i datum i mjesto posljednje isporuke na način iz člana 53 ovog Zakona (član 53);
58. brod koji kao teret prevozi više od 2.000 tona ulja u rasutom stanju i brod bruto tonaže najmanje 1.000 BT, odnosno brod koji kao teret prevozi štetne tečne materije u rasutom stanju nemaju osiguranje ili drugu vrstu finansijske garancije za pokriće odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem (član 61 stav 1);

2.) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana novčanom kaznom od jednostrukog do dvadesetostrukog iznosa minimalne zarade u Crnoj Gori kazniće se odgovorno lice u pravnom licu.

XVI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 69

Tankerima kategorije 2 i 3 sa jednostrukom oplatom, koji su u 2005. godini prema datumu njihove isporuke, stariji od 15 godina, neće se dozvoliti uplovljavanje u vode Crne Gore, osim ako stanje trupa broda ispunjava uslove utvrđene Međunarodnom konvencijom o teretnim linijama.

Tankerima kategorije 2 i 3 sa jednostrukom oplatom, koji viju zastavu Crne Gore, zabranjena je plovidba od 1. januara 2015. godine.

Tankerima kategorije 2 i 3 sa jednostrukom oplatom a koji viju stranu zastavu, zabranjeno je uplovljavanje u vode Crne Gore od 1. januara 2015. godine.

Član 70

Dozvoljena je na brodu, ugradnja, odnosno zadržavanje instalacija ili sistema koji koriste hlorofluorogljovodnike do 1. januara 2020. godine.

Član 71

Tankerima kategorije 2 i 3 iz člana 16 ovog zakona, koji imaju samo duplo dno ili samo duple strane i koji te prostore ne koriste za prevoz tereta, a pružaju se cijelom dužinom teretnog prostora ili tankerima za ulje koji imaju dvostruku oplatu i ne koriste se za prevoz ulja, a pružaju se cijelom dužinom tanka tereta i ne ispunjavaju zahtjeve zaštite u vezi sa minimalnim rastojanjem ili razmakom, koji su 1. jula 2001. godine bili u eksploataciji dozvoljena je plovidba i prevoz tereta, dok navršši 25 godina starosti ,odnosno najkasnije do 2015. godine.

Član 72

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 73

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje primjena odredaba čl. 56, 102, 112, 113, 156, 157 i 161, u dijelu koji se odnosi na zagađivanje opasnim i štetnim materijama i čl. 879 do 888 Zakona o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi («Službeni list SRJ», br. 12/98, 44/99, 74/99 i 73/00).

Član 74

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

OBRAZLOŽENJE

Ustavni osnov

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru.

Razlozi za donošenje zakona

Uviđajući opasnost koja prijeti morskoj sredini od zagađivanja sa plovnih objekata direktno ispuštanjem različitih materija ili indirektno putem atmosfere, ukazala se potreba za donošenjem zakona s ciljem da se sprečavanje, smanji i u najvećoj mogućoj mjeri otkloni zagađivanje morske sredine. Materije koje zagađuju more su ulje, štetne tečne materije, štetne materije u upakovanoj formi, fekalni i komunalni otpad, zaštitne boje i premazi, strani organizmi itd. Mnoge od spomenutih materija mogu nepovratno štetno uticati na morsku sredinu i život u moru. Zagađivanje takođe može biti posljedica nesreće na brodu, potonuća ili nasukavanja.

Zaštita mora i morske sredine jedan je od strateških ciljeva Međunarodne pomorske organizacije (IMO) koja je ovu oblast regulisala donošenjem mnogobrojnih konvencija o zaštiti mora i morske sredine. Ovim zakonom sveobuhvatno se reguliše zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata i u potpunosti je usklađen sa međunarodnim propisima koji regulišu ovu oblast.

Zaštita mora od zagađivanja sa plovnih objekata do sada nije bila pravno regulisana domaćim zakonima.

Usaglašenost sa evropskim zakonodavstvom i potvrđenim međunarodnim konvencijama

U Nacrtu zakona o zaštiti mora od zagađivanja sa plovnih objekata primjenjeni su propisi Evropske Unije (EU) i relevantne i obavezujuće međunarodne konvencije (uključujući i njihove protokole) iz ove oblasti, i to:

1. Direktiva Evropske Unije sa kojom se formira sistem nazora saobraćaja brodova i informacioni sistem, **Direktiva 2002/59/EC**,
2. Direktiva Evropske Unije o lučkim prihvatnim uređajima za otpadne materije i ostatke tereta sa brodova, **Direktiva 2000/59/EC**,
3. **Rezolucija MEPC 2(VI)** - sadrži preporuke o međunarodnim standardima za tretirane otpadne fekalne vode i smjernice za testiranje sistema za tretiranje fekalnih voda,
4. **Rezolucija MEPC 159(55)** - sadrži revidirane smjernice za primjenu standarda za tretirane otpadne fekalne vode kao i standarde za testiranje sistema za tretiranje fekalnih voda,
5. **Rezolucija MEPC 83(44)** - daje smjernice za obezbjeđivanje adekvatnosti lučkih prihvatnih uređaja,
6. Međunarodna konvencija o kontroli štetnih sistema protiv obraštanja broda, **AFS 2001**,
7. Međunarodna konvencija o nadzoru i upravljanju brodskim balastnim vodama i talozima, **BALLAST WATER 2004**,
8. Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem kao pogonskim gorivom, **BUNKERS 2001**,
9. Međunarodna konvencija o građanskoj odgovornosti za štetu prouzrokovanu zagađivanjem uljem, **CLC 1969. - Protocol 1992**,
10. Međunarodna konvencija o uspostavljanju međunarodnog fonda za nadoknadu štete u slučaju zagađivanja uljem, **FUND 1971. - Protocol 1992**,
11. Konvencija o odgovornosti i nadoknadi za štetu prouzrokovanu prilikom prevoza opasnih i škodljivih materija morem, **HNS 1996**,
12. Konvencija o sprječavanju zagađivanja mora namjernim potapanjem otpada ili drugih materija, **LDC 1972. - Protocol 1996**,
13. Međunarodna konvencija o sprječavanju zagađivanja sa brodova, **MARPOL 73/78**,
14. Međunarodna konvencija o spremnosti, reagovanju i saradnji u slučaju zagađivanja uljem, **OPRC 1990**,
15. Protokol o spremnosti, reagovanju i saradnji u slučaju zagađivanja opasnim i škodljivim materijama, **OPRC/HNS Protocol 2000**,
16. Međunarodna konvencija o zaštiti ljudskih života na moru, **SOLAS 1974**,
17. Konvencija o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja, **BARCELONA CONVENTION 1995**.

Objasnenje osnovnih pravnih instituta

Odredbom člana 1 Nacrta zakona definisan je predmet zakona pa se tako ovim zakonom uređuje zaštita mora od zagađivanja sa brodova, jahti, čamaca i drugih plovnih objekata koji plove ili se nalaze u unutrašnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Crne Gore, odgovornost i naknada štete u slučaju zagađivanja kao i prihvatanje i rukovanje otpadom u lukama.

Odredbom člana 2 Nacrta zakona utvrđuje se sposobnost broda za plovidbu u odnosu na sprječavanje zagađivanja morske okoline i vazduha i zaštitu morske okoline.

Nacrtom zakona u članu 3 data su značenja pojedinih izraza upotrijebljenih u zakonu pri čemu su pojedini izrazi usklađeni sa značenjima datim u međunarodnim konvencijama i direktivama Evropske Unije koji uređuju ovu oblast.

U članu 4 Nacrta zakona definišu se materije koje je zabranjeno ispuštati sa plovnih objekata u more, primjena antivegetativnih materija protiv obraštanja broda, namjerno potapanje i spaljivanje otpada i drugih materija kao i izuzeci od ovih zabrana.

Čl. 5 do 16 Nacrta zakona regulišu se mjere i procedure obavještanja prilikom uplovljavanja i isplovljavanja iz luka Crne Gore, uzimanje i analiza uzoraka i intervencija u slučaju zagađivanja mora sa plovnog objekta.

Poglavljem III Nacrta zakona regulišu se konstrukcija, oprema i uslovi koje moraju ispunjavati plovni objekti koji prevoze ulje kao teret ili ga koriste kao pogonsko gorivo prilikom uplovljenja u vode Crne Gore. Istim Poglavljem reguliše se odgovornost za štetu nastalu zbog zagađivanja uljem kao i postupak naknade štete.

Poglavljem IV Nacrta zakona regulisana je ispuštanje u vode Crne Gore štetnih tečnih materija u rasutom stanju kao i oprema i uslovi koje moraju ispunjavati brodovi koji prevoze štetne tečne materije u rasutom stanju. Ovim Poglavljem takođe se reguliše odgovornost i postupak za naknadu štete nastale ispuštanjem štetnih tečnih materija u rasutom stanju.

Poglavljem V Nacrta zakona propisuju se postupci, uslovi i način pakovanja štenih i zagađivačkih materija, a koji su u skladu sa međunarodnim konvencijama i direktivama Evropske Unije.

Poglavljem VI Nacrta zakona regulišu se uslovi i način ispuštanja fekalnog otpada sa brodova kao i opremljenost uređajima za tretiranje fekalnog otpada brodova od 400 GT i više kao i brodova manjih od 400 GT koji prevoze više od 15 lica.

Nacrtom zakona u Poglavlju VII regulišu se način i uslovi izbacivanja komunalnog otpada sa brodova.

Nacrtom zakona u Poglavlju VIII reguliše se zagađivanje vazduha sa brodova, postupak ispuštanja štetnih materija koje utiču na ozonski omotač, kao i opremljenost brodova sa brodskim spaljivačima i dozvoljeni sadržaj sumpora u brodskom pogonskom gorivu.

Poglavljem IX Nacrtom zakona propisuju se mjere i postupci zamjene balastnih voda na brodovima koji uplovljavaju u luke Crne Gore kao i postupci kontrole zamjene brodskih balastnih voda i vršenja analize.

Nacrtom zakona u Poglavlju X definišu se sistemi protiv obraštanja broda pod uslovima i na način predviđen odredbama Međunarodne konvencije o kontroli štetnih sistema protiv obraštanja broda, AFS 2001.

Nacrtom zakona u Poglavlju XI reguliše se način odlaganja u more i zakopavanje otpada i drugih materija na morskome dnu ili morskome podmorju na način utvrđen odredbama Konvencije o sprečavanju zagađivanja mora namjernim potapanjem otpada ili drugih materija, LDC 1972. - Protocol 1996. i Konvencije o zaštiti morske sredine i priobalnog područja Sredozemlja, BARCELONA CONVENTION 1995.

Poglavlje XII Nacrta zakona reguliše prihvatanje i rukovanje otpadom u skladu sa planom prihvata i tretiranja brodskog otpada, opremanje luka sa odgovarajućim uređajima za prihvatanje otpada, troškove tretiranja i odlaganja otpada kao i kontrolu isporuke brodskog otpada.

Poglavlje XIII Nacrta zakona reguliše odgovornost i naknadu štete u slučaju zagađivanja morasa plovnih objekata.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji će se donijeti na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, što je propisano u Poglavlju XIV Nacrtom.

Poglavlje XV - Kaznene odredbe propisuje novčane kazne i njihovu visina za pravno lice i odgovorno lice u pravnom licu.

Poglavljem XVI Nacrta zakona propisano je u kojem roku će se donijeti podzakonska akta na osnovu ovog zakona, koje odredbe i kojeg zakona prestaju da važe sa danom primjene ovog zakona i kada zakon stupa na snagu i od kada će se primjenjivati.

Procjena finansijskih sredstava za sprovođenje zakona

Za sprovođenje ovog zakona potrebno je obezbjediti finansijska sredstva u budžetu Crne Gore.